

заперечував, він говорив: «Не хочу давати приводи любителям розшукувати прототипи. У Воланда ніяких прототипів немає».

Вважається що в романі згадуються два шари. Перший — звернення до Сталіна, якому автор хотів донести думку: так, ми розуміємо, що ти — зло і прийшов як суд, який ми заслужили «ти можеш робити з обивателями все що забажаєш, але, будь ласка, не чіпай художника» І в цьому сенсі образ Майстра намальований так, щоб він був зрозумілий саме Сталіну. Майстер — це творець, який доведений до відчаю і чекає поблажливості, і його потрібно неодмінно врятувати, адже він покликаний зцілити людство.

Крім опису Будинки Грибоєдова, автор наводить й інші приклади для характеристики влади. Наприклад, Вар'єте, де панує хабарництво. Показовими є і епізоди, пов'язані з подіями в квартирі, де оселився Воланд і його свита. Я вважаю, що бал у сатани – це портрет московського суспільства. Один з найбільш яскравих моментів – діалог Воланда і Берліоза. “Ви йдете в небуття, а мені буде приємно випити з чаші, в яку ви перетворюєтеся. Випити з буття “. Тут одночасно звучать і тема відплати, і тема торжества вічного. Подібно Берліозові, “суду” Воланда піддалися всі ті, хто жив заради власної вигоди, заради влади. У тому, як ставиться Воланд до героїв роману, відчувається позиція і самого автора.

Лише після смерті Сталіна у суспільному житті, а відповідно й культурному відбулися суттєві зрушення – почалася так звана «відлига». Звичайно, поодинокі спроби митців відкрито чинити опір існуючому режиму жорстко придушувались, до будь-яких мистецьких новацій влада ставилась дуже підозріло, але мистецтво перестало бути лише ідеологічною обслугою режиму – митці намагалися втілити свої, нерідко відмінні від офіційно схвалюваних, ідеї, думки. Тому 60-ті роки стали золотим часом для радянської літератури.

Спираючись на вищевикладене, я вважаю, що тема влади грає дуже важливу роль в ідейному змісті роману "Майстер і Маргарита". Про значущість теми говорять її сучасність, вічність і актуальність. Крім того, якщо взяти до уваги те, що чотири розділи з тридцяти двох присвячені лише одному виду влади (влади над суспільством), а також те, що влада, за Булгаковим, впливає на всі сфери життя людини і проявляється в різних формах, то можна з повною впевненістю говорити про важливість теми мого твору в ідейному змісті підсумкового роману Михайла Опанасовича Булгакова.

Науковий керівник
канд. іст. наук, професор Міносян А.С.

Proskurnya M.V.
State Biotechnological University
Scientific supervisor - candidate of social sciences, associate professor Boryushkina O.V.
NHE GENDER ASPECT OF SOCIAL TRANSFORMATIONS

Modern Ukrainian society is increasingly beginning to abandon old standards of gender roles. The structure of the family as a social institution is transforming, the

market of professions is changing, and the attitude of representatives of different statuses to one another is changing. The gender role has changed significantly for both women and men. In our research we rely on various information sources. Thus, one of them is the "Gender Nervousness Index from the UN Development Program," which states that in 2017 Ukraine sent 88 men to the United Nations. Ukraine ranked 88th out of 189 in this indicator [1].

Other information sources, which represent relevant information on this issue, state the facts of the increase of both awareness of this issue and the spread of gender equality in various spheres of life of our country. Thus, in 2020, for the first time in the history of Ukraine, a woman - I. Venediktova - was appointed Prosecutor General. Also in terms of political activity: it should be noted that the representation of women in the lists of candidates for local city elections was more than half (44%) [2]. This also indicates that the Ukrainian society is becoming more liberal and tolerant. Interestingly, the tendency to change gender roles can be seen more easily among new families. Unlike the experience of the older generations, more and more young tatus are taking time off to look after the child, although 30 years ago it was considered a deviant phenomenon. The labor market is also transforming, or more precisely, the selection of employees for the job for a particular profession. Nowadays you can see a man who works as a manicurist and a female engineer. Of course, gender roles have their origins in ancient times, all these standards were formed over several centuries. Sociologist-historian I. S. Kon asserted that the norms of standard labor and duties are not universal. They are based on specific cultural traditions of each nation [3]. Nevertheless, there are hypotheses that sexual duties varied two million years ago. The classic theory was that "the men were in the field and the wives were guarding the domestic fire". But today a lot of archaeological excavations have been carried out, during the period of which the women were buried, who rested with the mythical characters of those times [4].

Today we can assert that the pendulum has stopped at the "golden mean", and gender equality was to come with the times. V.I. Vernadsky was the first person in the national literature to raise the issue of gender harmony. He believed that "healthy sensitivity" should be the basis for the interaction of young people. Later, in the 70-80s, Y. B. Rurikov expressed a point of view according to which the next period in human life should correspond to briarchal relations [3]. Unfortunately, today Ukraine has not fully switched to briarchal relations. The list of problems of gender nervousness is very long. But we can say that the modern Ukrainian society is trying to solve these problems. Thus, at the beginning of January 2020 the congress "HeForShe" dedicated to gender equality in business was held in Ukraine [5]. The Ukrainian government praised the new gender concept of communication and Ukraine officially became a member of the "Biarritz Partnership" - an international initiative for equal rights and opportunities for all [5].

Even if we step aside from the topic of political and state achievements and look at the socially important changes, changes in relations become immediately noticeable. That is, the Ukrainian society is no longer divided into the "social core" that used to be composed of men and women who were in the background. Nowadays the society is

already free of sexism and people are able to interact without paying attention to the sex difference. Gender socialization is becoming the same in the education of both boys and girls. And Ukrainian fashion journalists are gradually abandoning the so-called "gender ideals". Therefore, the gender transformation of the Ukrainian society is an inevitable process, which is actively going on now. Young people are looking at gender duties and traditional family values in a new way. Perhaps in the distant future we will see a constructive socialization that will lead to the formation of an androgynous person, who will take in everything better from both sex roles. But now the Ukrainian society is trying to give equal rights and the same values, and people are greatly united. This development is aimed at harmonious coexistence of both genders without discrimination.

References:

1. Women's Rights and Gender Equality in Ukraine - O. Uvarova. Ukrainian Helsinki Human Rights Network (UGHRN). 19.03.2016. URL: <https://helsinki.org.ua/prava-zhinok-i-henderna-rivnist-v-ukrajini-ouvarova/>
2. OPORA: In local elections, 44% of candidates are women. UkrInform. 26.10.2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubricelections/3123992-opora-namiscevih-viborah-44-kandidativ-zinki.html>.
3. Izhvanova E. M. The development of statovoltaic identity in youth and adulthood : dissertation. ... Cand. of Psychology : 19.00.13. - Developmental Psychology, Acmeology / Moscow : Lomonosov Moscow State University. 2004. URL: <https://medbib.in.ua/gendernyie-roligendernyie.html> Sociology and Modern Social Transformations.
4. Ivanova O. Scientists assume that in ancient times women hunted on a par with men. Naked Science. 05.11.2020. URL: <http://naked-science.ru/article/history/uchenye-predpolozhili-chtov-drevnosti-zhenshhiny-ohotilis-naravne-s-muzhchinami>
5. Ukraine hosts HeForShe Congress 2020, dedicated to gender equality in business. UkrInform. 01.10.2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3109912-v-ukraini-prohoditheforshe-congress-2020-prisvacenij-gendernij-rivnosti-u-biznesi.html>.

Рашевська Н. В.

Державний біотехнологічний університет

**АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ДЛЯ
СТУДЕНТІВ ВНЗ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ**

Одна з основних особливостей буття людини пов'язана із тим, що це буття є соціальним. Таке явище як особистість, яке знаходиться в центрі сучасної культури, неможливо уявити поза межами суспільства. Тільки потрапляючи в соціальне середовище, людина долучається до надбання культури та засвоює норми, цінності, знання, вірування та світогляд взагалі. У свою чергу, духовний світ культури існує лише у системах комунікації між людьми, а отже, у соціумі.